

Snedkernes Fagforening

Vejen

9. september

1907 60 år 1967

Snedkerforbundets Vejen Afdelings

60 års Jubilæumsfest

den 9. september 1967 på Hansens Hotel

Menu

*Aspargessuppe
Helstegt svinekam m. æbler,
svesker og rødkål
Jubilæumsbombe*

Vine

*Amontilado Valdespino Sherry
Macon (Bourgogne)
Ægte Douro Portvin
Rainwater Madeira*

Mokka

INDLEDNING

Den 8. september 1907 udmeldte 8 snedkere i Vejen sig af Tømrernes Fagforening og dannede deres egen organisation under snedkerforbundet.

Fra denne beskedne begyndelse udviklede organisationen sig samtidig med industrien. Afdelingen er siden vokset støt og rolig og i dag tæller den 175 medlemmer.

Når disse 8 snedkere gik ud af Tømrernes Fagforening, var det naturligvis ikke fordi samarbejdet ikke var godt. Snedkerne havde selv været med til at danne Tømrernes Fagforening i 1897, og de to nært beslægtede fag havde et udmærket samarbejde inden for de samme rammer. Men udviklingen inden for snedkerfaget krævede, at der oprettedes en selvstændig organisation til at varetage snedkernes specielle interesser, hvilket bedst kunne ske gennem en afdeling under snedkerforbundet.

Vi må klart erkende, at der er sket store forandringer og forbedringer siden de to fagforeningers første dage. Vore arbejdsområder er efterhånden sådan infiltreret i hinanden, at der faktisk ingen faggrænser findes indenfor området, og organisationsapparatet er i dag sådan opbygget, at vi må søge at udnytte de muligheder dette indebærer, for en fortsat god og sund trivsel. Når tømrere og snedkere i 1970 bliver sammensluttet, er vi et godt stykke på vej til et stort og stærkt organisationsapparat, vi behøver ikke længere at spørge eller vente på: "hvad siger jernet", den nye organisation bliver en faktor der må regnes med.

Her i Vejen Afdeling betragter vi ikke den kommende historiske begivenhed som en egentlig sammenslutning, men snarere som en genforening.

Foreningens stiftelse

At tømrer og snedkere skiltes i bedste forståelse i 1907, belyses klart, når vi i de gamle protokoller kan konstatere, at den daværende formand for Tømrernes Fagforening, H. P. Hansen var snedkerne behjælpelig med, at oprette den nye fagforening, men initiativet udgik fra snedker Karl Pedersen, der blev foreningens første formand.

Den første bestyrelse bestod af:

Karl Pedersen (formand)
Rudolf Christiansen.
H. Thygesen.
Marinus Jensen.
Magnus Fischer.

Formanden blev fyret

Den nye organisation fik snart vanskeligheder at kæmpe med. Kort tid efter foreningens oprettelse blev formanden fyret og måtte forlade byen, men medlemmerne mistede ikke modet af den grund, Rudolf Christiansen, der var en modig mand, overtog formandsposten, og med hans dygtige lederevne blev den nye fagforening snart en faktor som mestrene måtte regne med og respektere.

Den første strejke

Det varede ikke længe inden det kom til en styrkeprøve, hvor foreningen viste sin betydning som et middel til at forbedre medlemmernes kår.

Allerede et år efter starten kom snedkerne ud i den første konflikt, som omfattede snedkerne i det vestlige Jylland. Lønnen var da 35 øre i timen og arbejdstiden 10 ½ time.

Strejken gjaldt lønspørgsmålet, og i de 14 dage strejken varede, viste det sig, at sammenholdet mellem snedkerne var ubrydeligt. Resultatet af strejken blev en lønforhøjelse fra 35 til 41 øre i timen.

Langvarig forhandling om 1 øre

Det har ikke været strejkerne alene der har præget foreningens virksomhed, selv om vi også i dag kan konstatere, at snedkerne ikke går af vejen for en lille rask strejke, hvis det er nødvendigt og der ikke findes andre muligheder for at hævde og sikre sig sine rettigheder. Snedkerne viser stadig et godt og solidt kammeratlig sammenhold. Vi så det tydeligt ved den sidste strejke, som kun var kortvarig men effektiv; her stod man samlet for at beskytte og beholde en tillidsmand. Strejkens resultat taler kun som anerkendelse for dette gode sammenhold.

Men helst, og i det store og hele, har vi brugt forhandlingens vej, og vi har kun grund til at være tilfredse med de resultater der er opnået ad denne vej.

Forholdene har dog unægtelig ændret sig igennem tiderne. Når vi i dag har afsluttet en overenskomstforhandling eller der sker regulering i pristallet, har vi ikke de store vanskeligheder med at administrere disse forhold, selv om der af og til kan være forskellige fortolkninger af en aftale. Men vore forkæmpere, altså fagforeningens første tillidsmænd, havde helt andre vilkår at arbejde under, ofte måtte man forhandle med mestrene i flere dage for en 1 øre til timelønnen. Også når der var tale om et alm. dyrtidstillæg måtte der forhandles i flere dage. I de gamle protokoller kan vi læse, hvordan mestrene vægrede sig ved at udbetale nye dyrtidstillæg og man undskyldte sig med, at det var vanskeligt at skaffe materialer eller det var vanskeligt at finde afsætning af varerne.

I de gamle protokoller støder vi på mange referater af vanskelige lønforhandlinger hvor bølgerne gik højt, men hvor snedkerne trods alt bevarede humøret og troen på, at det nyttede at kæmpe for bedre kår.

Selv om vi idag mener, at der stilles stadig større og større krav til de faglige tillidsmænd, tåler det alligevel ikke sammenligning med de krav der blev stillet til fagforeningens første tillidsmænd, som jo havde helt andre betingelser og ofte utålelige vilkår at arbejde under.

Vi vil stadig have de ældre kollegaer i vor bedste erindring, vi vil altid være dem tak skyldig for det arbejde de har gjort for faget og organisationen. Den bedste kvittering vi i dag kan give disse ældre kollegaer, som gjorde et godt pionerarbejde er, at bevise vi vil fortsætte med at forbedre kårene og fortsat søge at udbygge tingene som de har skabt.

Fra forhandlingsprotokollen har vi taget følgende udskrift, som klart belyser, hvor vanskeligt det den gang var at forhandle lokal.

Møde på Hansens Hotel den 1. 10. 1919

Man drøftede den nye overenskomst med Centralforeningen, som væsentlig gik ud på, at alle timelønninger tillægges 20-25 øre. Dog måtte timelønnen ikke ligge lavere end 160 øre.

Mesterforeningen holdt møde samme tid et andet sted på hotellet for at få en forhandling med os bagefter. Forhandlingerne kom igang og sluttede med at overenskomst blev underskrevet. Aftalen gik ud på at timelønnen skulle tillægges 52 øre.

Møde på Hansens Hotel den 7. 10. 1919

Som man havde forudset, skulle denne historie ikke spænde stille af. Trods mestrenes underskrift ville de ikke betale. Som motivering gav de, at der var blevet forhandlet på falsk forudsætning. "Falsk og bedrag", ja det lyder meget godt og undskyldende for d'herrer mestre. Vi vil dog nøjes med at kalde det forkert forudsætning, for vi kunne jo have taget fejl af ordlyden i overenskomsten. Men den gamle historie går jo om igen med Mesterforeningen her, som vil vente og se, hvordan overenskomsten med Centralforeningen ser ud, og så skulle vi snydes for det tilbagevirkende og helst et par øre til. Forhandlingerne blev afbrudt, vi kunne ikke blive enige. Men for en gang skyld havde vi fået mestrene til at gå i vandet.

Vi havde bestemt, at hvis overenskomsten ikke blev overholdt første lønningssdag, ville vi strejke, og da mestrene ikke ville betale, blev strejken en realitet. Der blev sendt indberetning til forbundet. Martin Pedersen skulle komme fredag den 10/10.

Møde på Hansens Hotel den 10. 10 1919 sammen med Bramminge Afdeling

Martin Pedersen var blevet forsinket oppe nordpå, vi drøftede situationen og blev enige om, at vi ikke ville gå længere ned end til et tillæg på 35 øre. Mestrene havde møde samme tid, de sendte en slags repræsentant eller stråmand som tilbød sig som forligsmand og han søgte at skabe stemning for et tillæg på 25 øre; dette blev pure afvist. Mødet sluttede og strejken fortsatte.

Møde i Bramminge den 13. 10. 1919

Martin Pedersen var ankommet, og der blev afholdt et kort møde søndag formiddag. Man enedes om at lægge kortene på bordet og søge at udnytte situationen, idet mestrene med deres underskrift jo var kommet noget i saksen.

Der blev opstillet et tilbud lydende på 35 øre til timelønnen og alt tilbagevirkende. På dette grundlag begyndte forhandlingerne med mestrene. Noget egentlig forhandlingsgrundlag var det vel ikke, nærmere et ultimatum.

Vi kom ikke videre; forhandlingerne blev afbrudt og vores forretningsfører dampede af med middagstoget til København, efterladende sig gode ønsker om konfliktens snarlige afslutning.

Møde på Hansens Hotel den 18. 10. 1919 sammen med Bramminge Afdeling

Formanden bød velkommen og lod medlemmerne udtale sig, hvad der også blev gjort, og der var absolut stemning for at holde skandsen på alle punkter.

Mestrene havde indbudt til mødet, men man hørte ikke et suk fra d'herrer mestre, skønt mødet var varslet til kl. 6. Den blev 7, 7³⁰, og 8, før mester Niels Peter endelig stak næseklemmerne indenfor og bad om at måtte tale med formanden. Udvalget kom først kl. 9. Her var ganske vist en lille fejltagelse som skyldtes vor ærede formand eller mester Niels Peter.

Formanden var kaldt ud til Niels Peter som skulle have sagt, at han lige gik over til toget for at hente sin svigermor, men han har nok i stedet sagt, at han gik op i tårnværelset, for her ventede udvalget.

Langt om længe kom udvalget tilbage med et tilbud, som lød på et tillæg på 35 øre og tilbagevirkende fra d. 14. september. For at få en hurtig afslutning måtte vi brække de 14 dage; vi forlangte tilbagevirkende fra den 7. september. Udvalget tilstillede så mestrene også at brække de 14 dage, hvad de sikkert også gladeligt gjorde.

Overenskomsten blev underskrevet (det var streng taget ingen nytte til, vi kunne have husket den). Arbejdet skulle genoptages mandag den 20/10. Hermed var den 14 dages strejke afsluttet og alt har heller ikke været forgæves. Selv om vi foreløbig har betalt det meste af gildet, har vi dog opnået at få vores timeløn sådan omtrent på højde med vores kammerater i andre byer.

At læse i de gamle protokoller er som at læse en spændende roman, der findes utallige referater fra hårde lønforhandlinger hvor begge parter brugte alle mulige midler og metoder til forsvar og angreb overfor hinanden; ovenstående udskrift bekræfter, at det ikke altid var helt let at forhandle på sådanne vilkår, men mellem linierne ser man tydelig, at man trods alt altid bevarede humøret og troen på at det nyttede at kæmpe for bedre kår.

Efter at foreningen i 1907 var blevet en kendsgerning, meldte sig ønsket om en fane. Det var imidlertid meget vanskeligt at få den anskaffet, men afdøde snedkermester Marinus Jensen, som dengang var i bestyrelsen, påtog sig arbejdet og syede selv fanen, allerede i 1908 kunne man indvie den nye fane. Det er denne fane vi så ofte, også i dag, er samlet under, og som inden for en overskuelig fremtid glider over i historien, men ikke vil blive glemt. Snedkerne vil fortsat værne om vor fane og om vort fag.

Snedkerne er kendt for at afholde gode fester. Udover vore jubilæumsfester er der afholdt mange udflugter og vinterfester. Også i foreningens første leveår holdt man sammenkomster, om end under lidt andre former end dem vi er samlet under i dag, men festerne var sikkert ikke mindre muntre og festlige.

I 1918 viste det kvartårlige regnskab en indtægt på 377 kr. og en udgift på 416 kr., kassebeholdningen viste et beløb på 88 kr. Tilfredsheden over, at man trods den større udgift havde en kassebeholdning på 88 kr., har sikkert bevæget de gæve kollegaer til at være rundhåndet, man bevilligede nemlig 10 kr. til en udflugt. Man afholdte også vintersammenkomster, hvor underholdningen bestod af at et af medlemmerne læste op af en historie, og her kunne festdeltagerne vedtage, at kassen skulle "bøde" med kaffen.

Man var dygtige til at holde fester "i de gode, gamle dage", meget dygtigere end vi er det i dag, for den gang kunne man få en festlig sammenkomst til at give overskud, og det er endnu mere prisværdigt, at man også forstod at udnytte et sådant overskud. Fra en festlig sammenkomst i 1918 kan vi konstatere, at indtægten var 139 kr., udgifterne beløb sig til den svimlende sum af 76 kr. og det overskud der opstod på 63 kr., overdrog man til en kollega som havde været langvarig syg.

Selv om afdelingen ikke har været skånet for arbejdskampe, kan man vel godt sige, at den igennem årene har været udsat for en stabil og sund udvikling. Udviklingen er sket i takt med byen og dens industrier, som ikke mindst i de sidste 10 år har været udsat for en kolossal udvikling. Snedkerne i Vejen er tilfredse med den udvikling der er sket omkring os. Vejen er kendt som en "god snedkerby". Med dens mange træindustrielle virksomheder giver den os gode muligheder og det kan vel også betragtes som en fordel, at der kan være en vis bevægelighed med arbejdskraften i forhold til beskæftigelse og årstid.

Dette festskrift er ikke blot skrevet for at give medlemmerne en kort orientering om afdelingens historie, bestyrelsen vil gerne benytte lejligheden til hermed at takke og hædre vore ældre kollegaer, som på en utrættelig måde og ved stor arbejdsindsats, har dannet det grundlag som vor afdeling i dag står og stadig bygger på. Den status vi i dag kan notere os, skyldes ikke mindst de folk som har stået for ledelsen gennem årene.

Karl Pedersen var afdelingens første formand. Rudolf Pedersen var formand indtil 1918, derefter fulgte Marinus Jensen, Valdemar Søndergård, Cornelius Skov, Chr. Christensen, E. Christiansen, Th. Vinter og Hans Timmerman.

Kassererposten er gennem årene bl. a. blevet varetaget af: Marinus Jensen, Chr. Engelbrekt, Jens Fejfer, E. Christiansen og Th. Vinter.

Disse gode kollegaer har med utrættelig energi og ofte med store afsavn for dem selv og deres familier, ofret en meget stor del af deres fritid i organisationens tjeneste. Det er nu den nuværende ledelses opgave, at sikre videreførelsen og udbygningen af det grundlag som er skabt, men det er helt klart, ledelsen kan naturligvis ikke selv skabe. En bestyrelse er et organ medlemmerne har valgt til at forestå den daglige ledelse og administration, det er medlemmerne selv der bestemmer hvordan deres tilværelse skal forme sig, bestyrelsen har til opgave, at behandle de impulser der kommer fra arbejdspladserne og har pligt til at viderebringe dem til generalforsamlingerne, kredsmøderne, formandsmøderne o. s. v., ja hele vor eksistens hviler på et stort samarbejde, hvor alle medlemmer, hver på sin måde og hver på sin plads, er aktiv. Alle vore forskellige love og vedtægter og vore forskellige overenskomstmæssige aftaler er bygget på grundlaget af de impulser, som kommer fra det enkelte medlem og fra arbejdspladserne eller fra vore møder. Forbundets øverste ledelse vil simpelthen sidde med tomme hænder, hvis vi ikke ude fra afdelingerne søger at skubbe på og holde impulserne vedlige, således at maskineriet holdes i gang.

Bestyrelsens jubilæumsønske må derfor være dette, at vore medlemmer fortsat må forstå hvor stærke de egentlig er og at medlemmerne fortsat må vise sig aktive og gøre deres indflydelse gældende overfor de ting der fremover skal ske med vor organisations struktur, både indenfor det organisatoriske og det faglige, medlemmerne bestemmer jo selv hvordan deres organisation skal opbygges fremover.

Snedkerfaget bliver stadig påvirket af industriens strukturændringer, vi må derfor fortsat søge at bevare faget som det håndværk det er. Derfor søger vi også af alle kræfter i i denne tid at udbygge og forbedre lærlingeuddannelsen således, at uddannelsen står i forhold til tidens krav, og således, at faget kan bevare sit omdømme både her og i udlandet, som et håndværk på et højt stade. Dette er simpelthen en nødvendighed, for selv om vi lever i et velfærdssamfund, er vi dog så fattige, at det eneste aktiv vi har, er vore hænder, og med dem skaber vi fremtiden.

Og hermed takker bestyrelsen medlemmerne for den tillid der er blevet os vist og for samarbejdet i det daglige. Vi vil også benytte lejligheden til at takke forbundet for samarbejdet og for den hjælp vi ofte har modtaget.

Bestyrelsen.

Den nuværende bestyrelse består af:

Poul Egon Bagger, formand.
Henry Pedersen, kasserer.
Anders Søndergård, sekretær.
Alfred Christensen.
M. Thægaard Olesen.

EN SANG FOR FAGET ...

Melodi: Danmark for folket.

Arbejdets sønner
af snedkernes lag!
Nu skal vi synge for arbejdets sag!
Sangen gir glæde, er dagen for lang,
syng bare ud af hjertet i en arbejdets sang.
Kræfter i armen og frisk luft i bryst
gi'r livsmod til at synge om håndværk og lyst.
Lad os da synge, som kun svendene kan.
Sangen for faget!

Ære for faget,
for snille og brød!
Ære for prøverne, som det os bød!
Trindt om i landet står hjem og kontor,
der vidner om det håndværk, som vi arbejder for.
Alt det fornødne, du møder hver dag,
det minder dig om virke, om dygtigt håndlag.
Håndværk, fabrikker, alle kalder på os.
Ære for faget!

Frihed for faget,
for virke og flid!
Frihed for svenden i fred og strid!
Ranke i ryggen med viljer af stål
vi vandrer mod vort arbejds forjættede mål.
Giv mig dit håndslag, min broder og ven,
og ingen skal knægte en rigtig snedkersvend.
Godt kammeratskab skal man finde hos os.
Frihed for faget!

Hjerte for faget
vi lærte som små!
Faget er gammelt og hædret som få.
Stammen er knudret, mens livsgrønne skud
om nutidsflid og virke bringer stadig os bud.
Værn om det unge, det spirende frø
Det gamle må dog ældes og falde og dø.
Værn om vor ungdom! Lær den elske vort fag!
Hjerte for faget!

Arbejdets sønner!
Vi synger i takt!
Enige bliver vi samfundets magt!
Hver den, som værner og elsker sit fag,
går med på vejen fremad mod den gryende dag.
Den dag den stærkeres ret ligger død,
da pengevældet byttes med frihed og brød!
Arbejdets sønner! Håndslag! Verden er vor!
Leve for faget!